

Interpellationssvar

Kommunstyrelsens ordförande
Michaela Fletcher

Till Kommunfullmäktige

Datum 2024-05-08
Dnr KS 2024/0041

Svar på interpellation nr 4/2024 från Margareta Olin – Kommunens krisledningsgrupp

Sammanfattning

I en interpellation väckt i Kommunfullmäktige ställer interpellanten ett antal frågor om kommunens krisberedskap.

Vad händer i Österåker om fara uppkommer?

Vad som händer i Österåker om fara uppkommer beror på en rad olika faktorer och framför allt på vilken typ av fara som inträffat.

Krishanteringen i Österåkers kommun utgår från kommunens styrdokument och Sveriges tre grundprinciper för krishantering. Den första är ansvarsprincipen, som innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden även gör det under en kris. Den andra är likhetsprincipen, som innebär att en verksamhet under en kris ska bedrivas så likt normalt som möjligt. Den tredje är närhetsprincipen, som innebär att en kris ska hanteras där den inträffar och av de som är närmast berörda och ansvariga.

Om en samhällsstörning eller en risk för samhällsstörning uppstår i Österåkers kommun finns möjligheten att aktivera antingen en central krisledning eller en krisledning i en enskild förvaltning, beroende på samhällsstörningens karaktär. Krisledningens uppgift är att leda och samordna kommunens resurser för att hantera de uppgifter som åligger kommunen i den aktuella samhällsstörningen.

Hur ska Österåkersborna agera?

Alla invånare i Sverige uppmanas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att skapa sig förutsättningar att klara sig i det egna hemmet i sju dagar. Österåkers kommun uppmanar sina invånare att ha samma hemberedskap som övriga landet. Med en utbredd hemberedskap har samhället bättre förutsättningar att hjälpa de individerna med störst behov.

Interpellationssvar

Hur en invånare i Österåkers kommun ska agera under en kris beror helt på de förhållanden som uppstår. Ofta är hemmet den säkraste platsen. Vid en kris kommer kommunen att kommunicera genom ordinarie, och vid behov alternativa, kanaler om hur invånare ska agera.

Vissa störningar kan föranleda ett viktigt meddelande till allmänheten (VMA), genom radio eller tv, som berättar hur man ska agera i den uppkomna situationen. Österåkers kommun blev nyligen beviljat 25 nya ljudsändare till utomhusvarningssystemet. På kommunens hemsida finns information om hur man ska agera om ljudsändarna låter.

Länk till mer information: [Kris och beredskap - Österåkers kommun](#)

Hur agerar kommunen?

Österåkers kommun utför ett löpande arbete med kris- och krigsberedskap för att skapa en god förmåga att hantera krissituationer i fred samt höjd beredskap. I kommunens risk- och sårbarhetsanalys 2023 – 2026 finns ett antal beslutade åtgärder, bland annat att utveckla så kallade trygghetspunkter dit allmänhet ska kunna ta sig för exempelvis information, enklare sjukvård och möjlighet att ladda telefoner.

I kris och under höjd beredskap har alla kommuner ett geografiskt områdesansvar som innebär att de ska verka för att olika aktörer i kommunen samverkar. En styrande inriktning för samverkan är att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fortsätta bedrivas så långt som möjligt. I samhällsviktiga verksamheter i Österåkers kommun bedrivs bland annat kontinuitetsplanering och övningar för att öka uthållighetstiden. Reservkraft, nödvatten och lager är andra exempel på insatser där det finns ett pågående arbete.

Österåkers kommun är också en del av den regionala samverkan och samordningen som sedan flera år finns i form av Samverkan Stockholmsregionen (SSR), vilket är en aktörsgemensam regional samverkansform under länsstyrelsens ledning.

Vem tar hand om boende, de äldre och var ska de ta vägen?

Det finns en handlingsplan för kris samt rutiner för driftavbrott för vård och omsorg som tydliggör hanterandet av olika driftavbrott inom socialförvaltningens verksamheter. Inriktningen är att så långt det är möjligt fortsätta bedriva kommunens samhällsviktiga verksamheter och låta boende på särskilda boenden bo kvar så långt det är möjligt.

Alla invånare i Sverige, dvs. även de äldre, uppmanas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att skapa sig förutsättningar att klara sig i det egna hemmet i sju dagar. Österåkers kommun uppmanar alltså även sina äldre invånare att ha en god hemberedskap. Med en utbredd hemberedskap har samhället bättre förutsättningar att hjälpa de individerna med störst behov.

Interpellationssvar

Vilka är krigsplacerade?

Kommunen arbetar aktivt med frågan och kommer inom kort att gå vidare i arbetet med krigsorganisation och krigsbemanning. I dagsläget är ingen krigsplacerad i kommunens organisation.

Alltjämt råder allmän tjänsteplikt i Österåker och övriga landet vid höjd beredskap, vilket innebär att alla som är bosatta i Sverige och är mellan 16 och 70 år kan bli tvungna att kvarstanna i sin anställning och fortsätta arbeta eller att utföra annat arbete som anvisas av till exempel Arbetsförmedlingen.

De som arbetar i kommunen kommer följaktligen enligt lag vara skyldiga att fortsätta arbeta vid höjd beredskap, så länge de inte är reserverade av någon annan för totalförsvaret viktig aktör som exempelvis Försvarmakten.

Skyddsrum, vem går vart?

Österåkers kommun har ett antal skyddsrum i kommunala och privata fastigheter. Antalet skyddsrumspatser är dimensionerat utifrån tidigare bedömt behov. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ansvarar för skyddsrumspaneringen och har på sin webbsida en karta över Österåkers och landets alla skyddsrum. På Österåkers kommuns webbsida finns en länk till kartan. Där kan alla gå in och se skyddsrummens placering och antal skyddsrumspatser.

Kommunens skyddsrum ägs av Armada som genomfört besiktning, service och underhåll av skyddsrummen.

Ingen person är tilldelad något specifikt skyddsrum. I krig betraktas de som allmän plats och man uppmanas ta sig till det skyddsrum som är närmast. Vem som går vart beror alltså på var man befinner sig när det akuta behovet av skydd uppstår.

Länk till mer information: [Kris och beredskap - Österåkers kommun](#)

Hur ser våra beredskapslager ut?

Kommunens verksamheter som ansvarar för barn samt vård och omsorg har beredskapslager av vissa förnödenheter för att kunna upprätthålla verksamheten under en initial period av veckor.

En beslutad åtgärd i kommunens risk- och sårbarhetsanalys är att evaluera behov av att inrätta ett kriskök samt behov av större eller fler livsmedelslager inom kommunens gränser.

Interpellationssvar

Vatten?

Roslagsvatten ansvarar för kommunen försörjning av dricksvatten i så väl ordinarie läge som kris och höjd beredskap. Roslagsvatten har tillsammans med kommunen upprättat en nödvattenplan som politiskt antas inom kort. Nödvattenplanen innehåller ett flertal utsedda platser dit allmänheten kan komma att hänvisas i händelse av att ordinarie dricksvattenförsörjning är satt ur funktion.

Den enskilde individen ansvarar dock för sin hemberedskap, vilket även inkluderar de första 7 dagarnas förmåga till självförsörjning av dricksvatten.

Andra förnödenheter?

Tillgången till förnödenheter av olika slag kan i en allvarlig händelse komma att påverkas. Det är därför alla invånare i Sverige uppmanas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att skapa sig förutsättningar att klara sig i det egna hemmet i sju dagar genom en välutvecklad hemberedskap.

Vad det gäller Sveriges försörjningsberedskap finns det ett tydligt behov av att stärka försörjningsberedskapen ytterligare. Ny lagstiftning kommer inom området, t ex. lag om livsmedelsberedskap, inom vilket även näringslivet också blir en viktig aktör.

För att utveckla kommunen livsmedelsberedskap ännu mer har beslut fattats i samband med kommunens risk- och sårbarhetsanalys att evaluera behov av att inrätta ett kriskök samt behov av större eller fler livsmedelslager inom kommunens gränser.

Elförsörjning är en viktig förutsättning i samband med allvarliga händelser. För att utveckla kommunen elförsörjning till kommunens samhällsviktiga verksamhet har beslut fattats i samband med kommunens risk- och sårbarhetsanalys om att kartlägga befintlig reservkraftförsörjning i kommunen och evaluera ytterligare behov av reservkraft samt upprätta en övergripande reservkraftstrategi som fastställer kriterier för reservkraftförsörjning av verksamheter.

Det finns ju en krisledningsgrupp i kommunen. Vad ska den göra?

Om en samhällsstörning eller en risk för samhällsstörning uppstår i Österåkers kommun finns möjligheten att aktivera antingen en central krisledning eller en krisledning i en enskild förvaltning, beroende på samhällsstörningens karaktär.

Kommunens centrala krisledningsgrupp och förvaltningars förvaltningsspecifika krisledningsgrupper agerar utifrån sina styrdokument och erfarenheter från utbildningar och övningar i krishantering och höjd beredskap.

Den centrala krisledningens uppgift är att leda och samordna kommunens resurser för att hantera de uppgifter som åligger kommunen i den aktuella samhällsstörningen.

Interpellationssvar

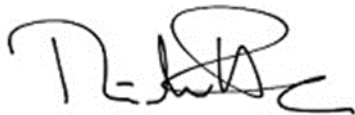
Hur får våra invånare veta vart de ska ta vägen och hur kommer de dit?

Hur en invånare i Österåkers kommun ska agera under en kris beror helt på de förhållanden som uppstår. Ofta är hemmet den säkraste platsen. Vid en kris kommer kommunen att kommunicera genom ordinarie kanaler och vid behov alternativa kanaler om hur invånare ska agera och vart de ska ta vägen. Kommunen har en kriskommunikationsplan som anger ett antal alternativa sätt för kommunikation till allmänheten.

Sveriges Radios P4 utgör beredskapskanal och stödjer samhället med samhällsviktig information till allmänheten. Som en del i den enskilde individens hemberedskap uppmanar kommunen allmänheten att ha förmåga att ta del av samhällsviktig information via radio som drivs med batterier, solceller eller vev, dvs. en nödradio.

Det pågår även ett arbete i kommunen med att utveckla trygghetspunkter dit allmänhet kan vända sig för att få information och annat stöd som kan vara aktuellt i den specifika händelsen.

Den enskilde individen ansvarar för att själv eller med hjälp av andra att ta sig till en plats.

Michaela Fletcher (M)
Kommunstyrelsens ordförande